

România în secolul XX

Începând cu secolul al XV-lea România (împărțită în mai multe voievodate și principate: Moldova, Țara Românească (Valahia) și Transilvania, au fost sub suzeranitatea Imperiului Otoman (în secolul XVI Transilvania trece în componența Imperiului Habsburgic, până în anul 1918), până în anul 1878, când la Congresul de la Berlin a fost recunoscută independența Moldovei și a Țării Românești, sub denumirea generică de România. Noul stat a fost destul de slab, administrația sa coruptă și ineficientă, iar puterea moșierilor a rămas intactă. Acest lucru a condus la o serie de răcoale țărănești în anul 1888 și în anul 1907, care au fost reprimare cu brutalitate. În pofida fragilității interne, a reușit să își mobilizeze forțele necesare pentru a obține controlul asupra Dobrogei de Sud, în defavoarea Bulgariei în anul 1913. Aliat al Germaniei și al Austro-Ungariei încă din anul 1883 (deoarece regale României Carol I făcea parte din Fam. Hohenzolern), a rămas neutră în primii doi ani ai Primului Război Mondial. Primul ministru Brătianu, președintele al PNL, a recunoscut însă că implicându-se în război împotriva Ungariei și nu de partea ei ar fi putut recupera Transilvania. De aceea la 27 august 1916 Brătianu a declarat război Ungariei. Trupele românești însă au fost copleșite de armata germană și bulgară, iar la 7 mai 1918 Brătianu a fost silit să ceară pacea în numele României și a regelui Ferdinand I.

România a reintrat în război la 9 noiembrie 1918, astfel că a beneficiat de statutul de stat victorios. La Conferința de Pace de la Paris a beneficiat de un tratament neobișnuit de generos, în efortul de consolidare a statutului împotriva Rusiei bolșevice, și mai ale în defavoare Ungariei învinse. A obținut controlul asupra Transilvaniei, Banatului, Bucovinei și Basarabiei, adică mai mult de jumătate din teritoriul de atunci.

În pofida intențiilor sale inițiale, unificarea tuturor zonelor în care se afla populul român a dus mai mult la slăbirea decât la consolidarea statului. Noile minorități care reveneau României includeau comunități numeroase de ruși, unguri, tătari, truci, germani și evrei. Integrarea permanentă și pașnică a acestor grupuri a depășit mijloacele de care dispunea un stat fragil precum România, chiar dacă aceasta a fost intenția elitelor conducătoare. În ciuda intențiilor aceste elite nu au acordat atenția necesară minorităților, pentru că majoritatea sunt foștii inamici din Primul Război Mondial. Românii din noile teritorii și-au păstrat caracterul distinct simțindu-se înstrăinați într-un stat cu obiceiuri politice și administrative diferite. Aceste tensiuni s-au generalizat în momentul adoptării Constituției din anul 1923, care a creat un stat centralizat deși descentralizat ar fi fost unul mult mai potrivit. Credibilitate statului a scăzut și mai mult ca urmare a slabei gestiuni economice. Datorită unei serii de politici contradictorii, investițiile străine s-au redus drastic, dar industrializarea a fost totuși încurajată. A fost promovată agricultura dar totuși s-au impus anumite taxe vamle pentru exporturile de produse alimentare. În anul 1928 liberalii care se aflau la conducerea României de 8 ani, au fost înlăturați de la putere de un guvern naționalist condus de Iuliu Maniu. Iuliu Maniu însă a înșelat așteptările electoratului și a ratat ocazia de a opera reforme, datorită propriilor ezitări, precum și neînțelegerilor dintre partide. Incapacitatea partidelor politice de a găsi o soluție coerentă pentru declinul datorat de Marii Crize a înlesnit dezvoltarea extremei dreapta. În cele din urmă ascensiunea "Gărzii de Fier" (Legiunea Arhanghelului Mihail) a fost ținută în frâu, însă numai prin aplicarea unor metode dictatoriale, inițial de regale Carol al II-lea, iar mai apoi de Gen. Ion Antonescu.

Adevărata fragilitate a țării s-a dovedit însă în anul 1940, când pe parcursul a doar câteva săptămâni a pierdut Basarabia în favoarea URSS, o parte din Transilvania în favoarea Ungariei și Cadrilaterul în favoarea Bulgariei. Toate aceste pierderi au fost datorate ca urmare a Pactului Hitler-Stalin, pact de neagresiune între Germania Nazistă și URSS. În Al Doilea Război Mondial, România a fost aliat al Germaniei Naziste, fiind cel mai important furnizor de petrol prin intermediul rafinăriilor de la Ploiești și de pe Valea Prahovei și prin , și de asemenea acordând ajutor militar acestui stat. România a intrat în război după data de 22 iunie 1941 când Hitler a început punerea în aplicare a Planului "Barbarossa", invazia URSS. România a pierdut efective importante în Bătălia de la Stalingrad și mai apoi în contraatacul sovieticilor (lupte desfășurate mai ales în nordul Mării Negre și în Pen. Crimeea). În perspective unei înfrângerii iminente la 23 august 1944, maresalul Ion Antonescu este arestat (executat după două zile) iar România întoarce armele împotriva Germaniei devenind aliata URSS și a SUA. Astfel Adolf Hitler a fost privat de principala sursă de petrol pentru mașinăria de război, iar Germania s-a întreptat spre un sfârșit de război rapid. Sovieticii care au ocupat Bucureștiul au impus un regim communist, primul conducător communist fiind Gheorghe

Ghorghiu Dej, care a distrus opoziția, l-a obligat pe regele Mihai I să abdice la 30 decembrie 1947 și a proclamat Republica Populară România. Proprietatea privată a fost desființată, astfel încât până în anul 1960, 98% din firme și 80% din ferme au fost naționalizate. Gheorghe Gheroghiu Dej a instaurat un regim nemilos cu ajutorul serviciilor secrete ale URSS (NKVD și KGB) și cu ajutorul forțelor proprii de ascensiune. Liderii opoziției au fost închiși, hăituiți sau uciși, fiind introdusă totodată cenzura presei. Pentru că România avea o graniță extinsă cu URSS, Gheorghe Ghorghiu Dej s-a asigurat că regimul său este pe placul lui Iosif Stalin, mai ales pentru că România era ocupată încă de trupele Armatei Roșii.

În anul 1958, URSS și-a retras trupele ca și un gest de bunăvoință pentru că România a acordat sprijin militar în înfrângerea Revoluției de la Budapesta. Acest lucru a permis lui Nicolae Ceaușescu, următorul lider comunist al României, să poată opera cu o mai mare independență față de URSS în comparație cu ale state din Europa de Est. România era astfel prima țară din Europa, în afară de URSS care a inițiat relații diplomatice cu Germania de Vest (RFG) și singura țară ce a aderat la Pactul de la Varșovia (o replică pentru NATO) și nu a rupt relațiile diplomatice cu Israelul după Războiul de 6 zile din 1967. Popularitatea de care se bucura România în Occident creștea în continuu, lucru care s-a materializat prin finanțarea a tot mai multe investiții spre industria grea cu ajutorul unor țări din Occident și astfel România devine prima țară est-europeană care este membră FMI. Situația dezastruoasă a economiei sale a fost de multă vreme mascată de bogăția resurselor de petrol. Până în anii '80 însă aceste resurse au fost în mare parte epuziate, ceea ce a făcut extern de dificilă restituirea împrumuturilor. România a fost totodată a fost atinsă și de șocul prețului petrolului din anul 1979, care a afectat pe rând toate țările participante la Pactul de la Varșovia și a provocat o stare vecină cu falimentul în industrie, iar în anul 1982 a fost introdusă rația alimentelor. Pentru a face față nemulțumirii tot mai accentuate a populației, inevitabilă în această stare de fapt, forțele de securitate au luat măsuri extreme de dure, care au fost înăsprite pe măsura accenturii megalomaniei lui Nicolae Ceaușescu. În anul 1981, de pildă, s-a dat ordin ca toate mașinile de scris particulare să fie înregistrate la miliție pentru a evita transmiterea unor scrisori de nemulțumire ambasadelor străine din țară. Nici măcar aceste măsuri însă nu au putut evita înlăturarea de la putere a lui Nicolae Ceaușescu în decembrie 1989, după căderea comunismului în RDG, Ungaria și Polonia. Ceaușescu a fost arestat și în urma unui proces sumar este executat prin împușcare la data de 25 decembrie 1989. Segmentele importante ale vechilor structuri politice s-au menținut însă la putere, astfel încât revoluția anticomunistă din România a fost practic inefficientă în comparație cu cele din Cehoslovacia (Revoluția de catifea), RDG sau Polonia.

Ion Iliescu a stabilit "noul" regim, confirmat în urma alegerilor din mai 1990 cu o majoritate zdrobitoare de voturi, ceea ce a minimizat desprinderea de regimul Ceaușescu. Aparatul birocratic și administrația au rămas în mare măsură neschimbate și a continuat discriminarea împotriva minorităților naționale. Fosta poliție secretă a continuat să funcționeze în calitate de securitate a statului. În anul 1990 președintele Ion Iliescu a chemat de trei ori minerii din Valea Jiului pentru a pune capăt cu brutalitate demonstrațiilor studențești și ale opoziției (aceste fenomene au fost cunoscute sub numele de "mineriade"). După anul 1992 unii indicatori ai economiei s-au îmbunătățit, ca de pildă rata inflației care a scăzut de la 2600% la mai puțin de 50% în 2001. În anul 1996 partidul condus de Ion Iliescu a pierdut putere în favoarea partidelor de centru-dreapta, care l-au desemnat la președinție pe Emil Constantinescu. Convenția Democratică din România (CDR) a obținut cel mai mare număr de mandate în Parlament, ceea ce reprezenta însă numai o treime din fotolii. Situația politică a fost marcată de o profundă instabilitate, mai ales că CDR, ea însăși o mișcare alcătuită din 17 grupări politice, a fost silită să se angajeze într-o serie de coaliții într-un sistem politic extrem de fragmentat. Obiectivul lui Constantinescu ce viza acceptarea României la U.E. ca membru cu drepturi depline s-a dovedit mult prea ambițios în condițiile în care economia României s-a aflat într-un declin continuu în epoca post-comunistă. În anul 2000, Ion Iliescu și PSD au revenit la putere iar la summitul de la Praga din anul 2002, România, datorită importanței sale geo-politice, a trecut pe listele viitoarelor candidate la NATO. La 29 martie 2004 la Washington DC a avut loc ceremonia depunerii instrumentelor de ratificare a protocoalelor de aderare la NATO de către 7 state printre care și România. În urma alegerilor din noiembrie 2004, fosta opoziție din România, revine la putere, Alianța D.A. (alianță între PNL și PD) obținând și funcția de președinte prin intermediul Traian Băsescu. În decembrie 2004 s-au încheiat negocierile pentru aderarea României la UE, iar în final de la 1 ianuarie 2007 România a devenit membru cu drepturi depline a Uniunii Europene.